

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΒΑΛΚΑΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΣΠΟΥΔΕΣ ΣΤΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΚΑΙ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ
ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ Ν.Α. ΕΥΡΩΠΗΣ»
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τίτλος μαθήματος	ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ		
Εξάμηνο	1ο	ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΟ	

Διδάσκοντες	Καμαρούδης Σταύρος, Γρίβα Ελένη
	Στάμου Αναστασία

Τηλέφωνο e-mail	23850.55025 και 23850.55027 stavros.kamaroudis@voila.fr και egriva@uowm.gr
Ώρες γραφείου	Τρίτη 12-14, Τετάρτη 12-14

Περιγραφή του μαθήματος

Οι βασικοί θεματικοί άξονες που καλύπτονται στο πλαίσιο του μαθήματος είναι:

A) Προφορικός και Γραπτός λόγος. Η γλώσσα ως σύστημα. Η ιστορικοσυγκριτική γλωσσολογία και οι κλάδοι της. Η γενεαλογική ταξινόμηση γλωσσών του κόσμου. Ταξινόμηση ινδοευρωπαϊκών γλωσσών και η θέση σ' αυτή την ταξινόμηση των έξι γλωσσών που διδάσκονται στο Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών: σλαβικές γλώσσες (βουλγαρική, ρωσική, σερβική), μη σλαβικές γλώσσες (αλβανική, ρουμάνικη, τουρκική): ιστορία, πληθυσμός, γλωσσογεωγραφικά στοιχεία, κοινά χαρακτηριστικά των γλωσσών, σχέση μεταξύ τους.

B) Ορισμοί και Οριοθετήσεις της διγλωσσίας/πολυγλωσσίας.

Εννοιολογικός προσδιορισμός της κοινωνικής και ατομικής διγλωσσίας.

Διγλωσσικός αλφαριθμητισμός, δευτερογενής διγλωσσία, πρώιμη διγλωσσία, όψιμη διγλωσσία, συντονισμένη διγλωσσία.

Χαρακτηριστικά του λόγου του δίγλωσσου ατόμου: Παρεμβολή, εναλλαγή γλωσσικών κωδίκων, γλωσσικά δάνεια.

Το γλωσσικό προφίλ του δίγλωσσου ατόμου.

Διγλωσσία και μεταγλωσσική ευαισθησία.

Στρατηγικές γλωσσικής ανάπτυξης του λόγου του δίγλωσσου ατόμου: έμμεσες και άμεσες στρατηγικές.

Ποιοτικές και ποσοτικές μέθοδοι διερεύνησης των γλωσσικών δεξιοτήτων και στρατηγικών των δίγλωσσων ατόμων.

Ζητήματα δίγλωσσης και πολύγλωσσης εκπαιδευτικής πολιτικής στα κράτη της Ευρώπης

Γ) Γλώσσα και Κοινωνία: Η κοινωνιογλωσσολογία ως πρόταση μιας διαφορετικής θεώρησης της γλώσσας, γλώσσα και ταυτότητα, γλώσσα και κοινωνικές ομάδες

Διαστάσεις γλωσσικής ποικιλότητας: ποικιλότητα λόγω χρήστη και λόγω χρήσης/ γεωγραφική, κοινωνική, εθνοτική, λειτουργική, ιδεολογική ποικιλότητα.

Ακαδημαϊκή στοχοθεσία

- μεθοδολογία και έρευνα στις γλωσσικές σπουδές
- βασικές προσεγγίσεις της διγλωσσίας
- παραδείγματα από την συγχρονία και διαχρονία της γλώσσας
- προσέγγιση επιστημολογικών πεδίων συναφών προς τη γλωσσολογία
- οι σχέσεις της γλωσσολογίας με τη διδακτική της γλώσσας και με τις κοινωνικές επιστήμες γενικότερα

Γνωστική στοχοθεσία

Οι φοιτητές/τριες να εξοικειωθούν με τις ποιοτικές αναλύσεις στο πεδίο των σπουδών, προσεγγίζοντας τη γλώσσα μέσω κριτικής «ανάγνωσης» και διερεύνησης.

Μέθοδος διδασκαλίας

Το μάθημα οργανώνεται με κύκλο 8 διαλέξεων, οι οποίες πλαισιώνονται από κριτική συζήτηση και (2) δώρα σεμινάρια όπου και θα παρουσιαστούν οι εργασίες των φοιτητών-τριών.

Υπολογισμός βαθμολογίας

Ο υπολογισμός του τελικού βαθμού προκύπτει από ατομική εργασία – παρουσίαση του φοιτητή-τριας.

Ενδεικτική βιβλιογραφία

- Αναστασιάδη-Συμεωνίδη Α. (1990) Το γένος των σύγχρονων δανείων της ΝΕ. Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 10^{ης} ετήσιας συνάντησης του Τομέα γλωσσολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ., 9-11 Μαΐου 1989, Παράρτημα. Θεσσαλονίκη : Κυριακίδης, 155-177.
- Αναστασιάδη-Συμεωνίδη Α., Ευθυμίου Α. (2006) Οι Στερεότυπες Εκφράσεις και η Διδακτική της Νέας Ελληνικής ως Δεύτερης Γλώσσας. Επιστημονική Επιμέλεια: Σπύρος Α.Μοσχονάς. Αθήνα: Πατάκη.
- Ανδριώτης Ν. (1990) Ετυμολογικό λεξικό της κοινής νεοελληνικής. Θεσσαλονίκη.
- Αρχάκης, Α. & Κονδύλη, Μ. (2004). *Εισαγωγή σε Ζητήματα Κοινωνιογλωσσολογίας* (2^η έκδοση). Αθήνα: Νήσος.
- Γρίβα, Ε. (2011). Ευρωπαϊκή γλωσσική πολιτική και πολύγλωσση πολιτική στην ελληνική εκπαίδευση. Στο Πλατσίδου & Δαγδιλέλης (Επιμ), *Η Σύγχρονη Εκπαιδευτική Πραγματικότητα και το Πλαίσιό της*. (Αφιερωματικός τόμος για τον καθηγητή Αχ. Καψάλη). Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.
- Κοντοσόπουλος Ν. (1994) Διάλεκτοι και ιδιώματα της Νέας Ελληνικής. Αθήνα
- Μπαμπινιώτης Γ.(1998) Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας. Κέντρο Λεξικολογίας Ε.Π.Ε.
Αθήνα.
- Κωστούλα-Μακράκη, Ν. (2001). *Γλώσσα και Κοινωνία: Βασικές Εννοιες*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Krystal Nteivint (2006) *Λεξικό γλωσσολογίας και φωνητικής*. Πατάκη Αθήνα.
- Anastasiou, D. & Griva, E. (2009). Awareness of reading strategies use and reading components among poor and good readers . *Elementary Education On line*, 8 (2), 283-297.
- Baker, C. (2001). *Εισαγωγή στη Διγλωσσία και τη Δίγλωσση Εκπαίδευση*. Αθήνα: Gutenberg.
- Cummins, J. (1999). *Ταυτότητες υπό Διαπραγμάτευση – Εκπαίδευση με σκοπό την ενδυνάμωση σε μια Κοινωνία της Ετερότητας*, (επιμ. Σκούρτου, Ε, μτφρ. Αργύρη, Σ.). Αθήνα: Gutenberg
- Downes, W. (1998). *Language and Society* (2nd Edition). Cambridge: Cambridge University Press.
- Griva, E. & Chostelidou, D.(in press) Additive bilingualism of immigrant children: introducing a multisensory project in kindergarten. In *Kindergartens: Teaching*

- Methods, Expectations and Current Challenges*. Nova Science publishers, inc
- Griva E., Maggou A., & Iliadou S. (2012). Developing materials for teaching Greek as a foreign language to young learners. *International Conference " Education across borders"*, Florina, October 5-7, 2012.
- Griva, E. (in press). Bilingual Immigrant Students and inclusive learning: issues and challenges . In Verma G. (ed). *Volume of the school and social inclusion*. Roudledge publications.
- Griva, E., Chostelidou, D. & Tsakiridou, E. (2011). Assessment of metalinguistic awareness and strategy use of young EFL learners. In L. Warfelt (Ed.), *Language Acquisition*. Nova Science publishers, inc.
- Griva, E., Alevriadou, A. & Semoglou, K. (2011) Reading preferences and strategies employed by primary school students: Gender, Socio-cognitive and Citizenship Issues. *International Education studies* 5 (2), 24-35.
- Griva, E. & Iliadou, S (2011). Foreign Language policy addressed to Greek primary and secondary education: teachers' viewpoints and students' attitudes towards plurilingualism, *European Journal of Language Policy*, 3(1).
- Griva, E. Alevriadou, A. Xanthidou, P. & Tsakiridou, E. (2009). Minority Language Students: a comparative account of good and poor writers' strategies in Greek and in a foreign language. In the proceedings of International Conference IAIE, *Intercultural education: Paideia, Polity, Demoi*, Athens, 24–26 June, 2009.
- Holmes, J. (1992). *An Introduction to Sociolinguistics*. London: Longman.
- Labov, W. (1972). *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.
- Montgomery, M. (1986). *An Introduction to Language and Society*. London: Methuen & Co. Ltd.
- O'Malley, J.M. and Chamot, A.U. (1990), *Learning Strategies in Second Language Acquisition*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Oxford, R. (1990). *Language Learning Strategies: What Every Teacher should know*. New York: Newbury House Publishers.
- Romaine, S. (1994). *Language in Society: An Introduction to Sociolinguistics*. Oxford: Oxford University Press.
- Wardhaugh, R. (1992). *An Introduction to Sociolinguistics* (2nd Edition). Oxford: Blackwell.

